

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL PRISITAIKYMO PRIE BREXIT'ŲO REZERVO LĖŠŲ NAUDOJIMO

Š.m. spalio 6 d. patvirtintas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1755, kuriuo sukuriama prisitaikymo prie „Brexit'Ųo“ rezervas (toliau – Rezervas). Teikiant paramą iš Rezervo siekiama reaguoti į neigiamus ekonominius, socialinius, teritorinius ir, kai tinkama, aplinkosauginius Jungtinės Karalystės (toliau – JK) išstojimo iš Europos Sąjungos padarinius valstybėse narėse, ir švelninti atitinkamą neigiamą poveikį ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai. Iš Rezervo finansuotinos sritys nurodytos reglamento 5 straipsnio 1 dalyje.

Iš Rezervo Lietuvai skirta 12,2 mln. eurų. Per 2 mėn. nuo reglamento įsigaliojimo Lietuva turi pranešti Komisijai apie pagrindines institucijas, kurios administruos Rezervo lėšas. Bus kompensuojamos išlaidos nuo 2020-01-01 iki 2023-12-31 su sąlyga, kad jos yra tiesiogiai susijusios su Brexit'Ųo padarinių švelninimu. Finansuojamos sritys iš anksto nederinamos su Komisija, paraišką Komisijai Lietuva turės pateikti iki 2024-09-30 nurodydama visas turėtas išlaidas. Komisija teiks šalims narėms avansus iš Rezervo (Lietuva gali gauti avansą 2022 ir 2023 metais).

Atsižvelgdama į palyginti trumpą šio finansinio instrumento įgyvendinimo laikotarpį, Finansų ministerija 2021 m. II-III ketv., paaiškėjęs reglamento projekte nurodytoms finansuotinoms sritims ir laikotarpiui, lygiagrečiai surinko informaciją iš ministerijų, kurios kuruojamose valstybės veiklos srityse išvėlgė Brexit'Ųo padarinių ir galėjo pasiūlyti priemonių jiems švelninti. Siūlymus pateikė Ekonomikos ir inovacijų, Žemės ūkio, Sveikatos apsaugos, Užsienio reikalų, Vidaus reikalų ir Finansų ministerijos. Šiuos siūlymus Finansų ministerija š.m. birželio mėn. pristatė Vyriausybės Europos Sąjungos komisijai (VESK).

Tarptautinių institucijų atlikti Brexit'Ųo poveikio vertinimai¹ rodo, kad Brexit'Ųas neturėjo reikšmingos įtakos bendram tiesioginių užsienio investicijų srautui, bet galėjo turėti įtakos per antrinį užsienio prekybos kanalą – t.y. per poveikį ES ekonomikai, kuri yra pagrindinis Lietuvos eksporto partneris. Vėlyvą Versli Lietuva užsakymu UAB RAIT Group atliko įmonių, eksportuojančių į JK, tyrimą (apklausta reprezentatyvi smulkaus ir vidutinio verslo (SVV), prekiaujančio su JK, imtis). Apklausa parodė, kad Brexit'Ųas turėjo įtaką įmonių eksportui, bet ji nėra labai žymi (tik 24 proc. SVV įmonių eksporto apimtys į JK sumažėjo, 16 proc. padidėjo, 60 proc. nepakito; eksporto apimčių mažėjimui įtakos galėjo turėti ir Covid). Didžiausias įmonių nurodytas iššūkis yra reikalingos informacijos prieinamumas (informacijos neieško tik 6 proc. apklaustų įmonių, kiti ieško informacijos įvairiais kanalais – „google“, tarp panašių verslų, iš institucijų – dažniausiai muitinėje, jos svetainėje ar per jos tarpininkus). Nors didelių kliūčių bendrauti su JK nestebima, pažymima padidėjusi administracinė našta, ypač muitinės procedūroms, prekių kilmės

¹ 2018 m. vasarą TVF atlikti skaičiavimai:

<https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2018/07/18/Euro-Area-Policies-Selected-Issues-46097>

ir 2020 m. lapkričio mėn. ECB publikuota ekonominių tyrimų apie potencialų Brexit'Ųo poveikį apžvalga:

<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op249~3538acd426.en.pdf?afbfa4c9eedaac3caf2e0157eb790dbb>

sertifikavimui, sanitariniams/fitosanitariniams eksporto sertifikatams. Pagal apklausą verslas pageidauja vieno langelio principu gauti informaciją apie visus su eksportavimu į JK susijusius klausimus, taip pat individualias ekspertų konsultacijas.

Š.m. lapkričio 30 d. Finansų ministerija kartu su Ekonomikos ir inovacijų ministerija organizavo konsultacinį renginį su socialiniais ekonominiais partneriais, siekdama išsiaiškinti, ar numatytų priemonių pakanka. Papildomų pasiūlymų negauta.

Atsižvelgdama į ministerijų kartu su pavaldžiomis ir kitomis institucijomis pateiktus projektinius pasiūlymus, kaip spręsti su Brexit'u susijusius klausimus ir švelninti Brexit'o padarinius, Finansų ministerija teikia Vyriausybei informaciją, kaip galėtų būti naudojamos Lietuvai skirtos Rezervo lėšos.

Maloniai prašome Vyriausybės pasitarime svarstyti klausimą dėl Rezervo lėšų naudojimo bei pritarti Finansų ministerijos teikiamiems pasiūlymams pridedamame protokolo projekte.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės protokolo projektas, 1 lapas;
2. Informacija apie ministerijų pateiktus projektinius pasiūlymus finansuoti iš Rezervo, 5 lapai.